
Innhold

1	Formål	3
2	Bakgrunn	3
3	Offentlig høring av konsekvensutredning	5
3.1	Miljødirektoratet.....	5
3.1.1	Viktige gyteområder og sårbar bunnfauna.....	5
3.1.2	Mulige deteksjonsmetoder for lekkasje av olje.....	5
3.1.3	Naturmangfoldsloven.....	5
3.1.4	Vannrenseanlegget og VOC-gjenvinningsanlegg.....	6
3.1.5	Behandling av brønnoppstartsvann.....	6
3.2	Fiskeridirektoratet.....	6
3.2.1	Fjerning.....	7
3.2.2	Undersjøisk tunnel og sildestamme.....	7
3.2.3	Kystnært rekefelt.....	7
3.2.4	Kart.....	7
3.3	Fylkesmannen i Hordaland.....	8
3.3.1	Kart.....	8
3.3.2	Landbruk.....	8
3.3.3	Landskap og friluftsliv.....	8
3.3.4	Naturmangfoldsloven.....	8
3.3.5	Hekkeplass for hubro.....	9
3.3.6	Yngleplass for oter.....	9
3.3.7	Koraller og skjellsand.....	9
3.3.8	Vandrende fisk i Førlandsvassdraget.....	10
3.3.9	Planprogrammet.....	10
3.4	Hordaland Fylkeskommune.....	10
3.4.1	Trafikk og konsekvenser for barn og unge.....	11
3.4.2	Konsekvenser for landskap og friluftsområde.....	11
3.4.3	Konsekvenser for biologisk mangfold og klima.....	11
3.4.4	Kulturminner.....	12
3.5	Riksantikvaren.....	12
3.6	Statens vegvesen.....	12
3.7	Planprogrammet.....	13
3.8	Lindås kommune.....	13
3.8.1	Verdi av friluftsliv.....	14
3.8.2	Brønner og avløp.....	14
3.8.3	Trafikksikkerhet.....	14
3.9	Gulen Kommune.....	15
3.10	Øygarden kommune.....	15

3.11	Bergen og Omland Havnevesen	15
3.12	Fiskebåt (Havfiskeflåtens organisasjon)	15
3.13	Naturvernforbundet Nordhordaland	16
3.14	Austrheim eldreråd	17
3.15	BKK Nett AS	17
3.16	Privatpersoner	18
3.16.1	Drikkevann, avløp og drenering	18
3.16.2	Støy og støv.....	18
3.16.3	Trafikk	18
3.16.4	Veier og deponiområder	19
3.16.5	Annet.....	19

1 Formål

Formålet med dette dokumentet er å oppsummere høringsuttalelser til konsekvensutredning for Johan Sverdrup olje- og gassrørledning. Oppsummeringen skal danne grunnlag for å vurdere om utredningsplikten er oppfylt for Plan for anlegg og drift (PAD) i henhold til Petroleumsloven. PAD ble overlevert Olje- og energidepartementet 13.02.15 for behandling i vårsesjonen. Konsekvensutredningen og høringsuttalelsene vil bli en del av grunnlaget for en Stortingsproposisjon.

2 Bakgrunn

Konsekvensutredning for Johan Sverdrup olje- og gassrørledning ble kunngjort 22. september 2014, med frist for uttalelser 23 desember 2014. Det ble til sammen mottatt svar fra 17 høringsinstanser hvorav 8 ikke hadde merknader og 9 hadde merknader som er oppsummert i kap. 3. Høringsuttalelsene er i sin helhet tilgjengelig på www.statoil.com.

Samtidig har det pågått en planprosess for regulering av oljerørledningen på land som krever konsekvensutredning i henhold til Plan og Bygningsloven. I den offentlige høringen av planprogrammet ble det til sammen mottatt svar fra 28 høringsinstanser, hvorav 21 fra privatpersoner. Kommentarene mottatt til planprogrammet er oppsummert i kap. 3 og følges forøvrig opp i den videre planprosessen.

I Tabell 2-3 er det vist en oversikt over privatpersoner som har levert merknader til planprogrammet og disse oppsummeres tematisk i kap. 3. Ingen privatpersoner har levert merknader til konsekvensutredningen.

Tabell 2-1: Høringsinstanser som har svart at de ikke har merknader til konsekvensutredningen

Høringsinstanser	Dato	Kommentar
Klima og miljødepartementet	22.12.14	
Justis og beredskapsdepartementet	22.12.14	
Arbeids- og sosialdepartementet	18.12.14	
Oljedirektoratet	23.12.14	
Arbeidstilsynet	17.12.14	
Noregs vassdrags- og energidirektorat	08.10.14	Planprogrammet
Havforskningsinstituttet	19.11.14	Tilfredsstillende utredning.
Forsvarsbygg	25.11.14	Ser seg ikke berørt av tiltakene
Landsorganisasjonen I Norge - LO	15.12.14	

Tabell 2-2: Høringsinstanser som har levert kommentarer konsekvensutredning og/eller planprogram

Høringsinstanser	Kommentar til KU	Kommentarer til planprogram
Miljødirektoratet	11.12.14	
Fiskeridirektoratet	05.01.15	
Fylkesmannen i Hordaland	22.12.14	29.10.14/05.01.15
Hordaland, Fylkeskommune	19.11.14	14.11.14
Riksantikvaren	10.10.14	
Statens vegvesen	03.12.14	31.10.14/23.01.15
Bergen og Omland Havnevesen		17.10.14
Lindås kommune	23.12.14	
Øygarden kommune	14.11.14	
Gulen Kommune		06.10.14/23.12.14
Fiskebåt	23.10.14	
Naturvernforbundet Nordhordland		31.10.14
BKK Nett AS		31.10.14
Austrheim eldreråd		30.10.14

Tabell 2-3: Privatpersoner som har levert kommentarer

Avsendar	Dato
Ståle Kaland	28.10.2014
Egil Skodvin	28.10.2014
Anne Karin og Norleiv Kåre Sætre	26.10.2014
Roald Sletten	30.10.2014
Bjørn-O Monslaup	27.10.2014
Truls Bauge og Vibeke Bauge	02.10.2014/28.10.2014
Britt Søreide og Odd Søreide	29.10.2014
Yngve Kaarstad, Asbjørn Brandtun, Atle Børsheim,	31.10.2014
Norleiv K. Sætre, Kjell Hope og Rikke Heldal Hope	31.10.2014
Kjeilen Vel v/ Odd Mikal Søreide	29.10.2014
Oddleiv Kjeilen	30.10.2014
Hedwig Kjeilen Øksnes	31.10.2014
Elna Solsvik	31.10.2014
Geir Kjeilen	31.10.2014
Børje Sundt Laastad	31.10.2014
Dagfinn Halvorsen og Ruth Halvorsen	28.10.2014/08.12.2014
Margrethe Askerhaug	30.10.2014
Irene Iversen	31.10.2014
Audun Uthaug	19.11.2014
Adv. Edmund A. Bolstad	20.11.2014

3 Offentlig høring av konsekvensutredning

I dette kapittelet oppsummeres hovedpunktene fra uttalelser mottatt gjennom den offentlige høringen av konsekvensutredningen, med Statoils kommentar til hvordan disse vil bli ivare tatt i det videre arbeidet.

3.1 Miljødirektoratet

Miljødirektoratet finner at konsekvensutredningen gir en tilfredsstillende beskrivelse og vurdering av de miljømessige aspekt ved rørledningsprosjektene. Miljødirektoratet vil vurdere nærmere om steinlegging i rørledningstraseene i sjøen skal behandles etter forurensningsloven, og vi vil derfor ha behov for en gjennomgang av hvordan dette arbeidet skal utføres før vi tar stilling til eventuell videre behandling av saken.

3.1.1 Viktige gyteområder og sårbar bunnfauna

Rørledningene vil krysse noen viktige gyteområder for sild (Karmøy) og kysttorsk (Mongstad), og Miljødirektoratet forutsetter generelt at arbeidet planlegges slik at aktiviteter i gyteperioden februar-april unngås eller gjennomføres slik at påvirkningen blir minst mulig. Dersom ankeroperert fartøy skal benyttes, må Statoil sørge for å unngå skade på eventuell sårbar bunnfauna så langt det er mulig.

Statoils kommentar

Statoil tar kommentaren til etterretning.

3.1.2 Mulige deteksjonsmetoder for lekkasje av olje

Miljødirektoratet mener at det må velges ambisiøse løsninger for å avdekke potensielle utslipp raskt, både i vannsøylen og på havoverflaten. Det er spesielt viktig med deteksjonsmetoder for å avdekke potensielle utslipp raskt i mer kystnære områder, hvor tettheten av miljøverdier som potensielt vil kunne påvirkes er høyere enn til havs.

Statoils kommentar

Statoil tar kommentaren til orientering og viser til planer for lekkasjedeteksjon som vil bli utarbeidet i god tid før oppstart av feltet.

3.1.3 Naturmangfoldsloven

Miljødirektoratet anser kunnskapsgrunnlaget knyttet til naturmangfold på land å være godt, jf. også krav til kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldlovens § 8.

3.1.4 **Vannrenseanlegget og VOC-gjenvinningsanlegg**

Miljødirektoratet vurderer behov for å skjerpe krav til både vannrenseanlegget og VOC-gjenvinningsanlegg og Statoil må ta hensyn til dette i sin vurdering av behov for oppgradering av bl.a. VOC-anlegget.

Statoils kommentar

Statoil tar kommentaren til orientering og viser til kontakten mellom Mongstad raffineriet/terminal og Miljødirektoratet knyttet til utslippssøknad.

3.1.5 **Behandling av brønnoppstartsvann**

Miljødirektoratet etterlyser en vurdering av de økonomiske og miljømessige konsekvensene av eksport av avfall til Danmark mot de økonomiske og miljømessige fordeler og ulemper ved å oppgradere renseanlegget slik at det får kapasitet til å behandle brønnoppstartsvann. Statoils verifikasjon av det aktuelle vannbehandlingsanlegget må uansett omfatte kontroll av om virksomheten har de nødvendige tillatelser til å drive behandling av avfallet, og at de følger gjeldende regelverk.

Statoils kommentar

Statoil tar kommentaren til orientering og viser til gjeldende praksis og tillatelser. Vannrenseanlegget i Stignæs Danmark er veldig godt egnet til å rense brønnoppstartsvannet fra Mongstad. Anlegget har et avansert design som gjør det mulig å rense vannet til veldig lave utslippskonsentrasjoner. Anlegget har et såkalt tertiært rensekonsept som i tillegg til fysisk og biologisk rensetrinn også har kjemisk rensing (felling) og aktivkullrensing. Anlegget har tilstrekkelig rensekapasitet til å ta imot og mellomlagre vann. Utslippskonsentrasjonene fra anlegget er lavere enn fra vannrenseanlegget på Mongstad, grunnet den avanserte prosesseringen. Å bygge ut vannrenseanlegget på Mongstad til samme standard som Stignæs vil kreve en omfattende investering som ikke anses som økonomisk forsvarlig for en vannstrøm på kun cirka 10 m³/h. Pga. lave konsentrasjoner i vannet til Ballastvannrense-anlegget er det teknisk vanskelig å etablere et biotrinn der. For å sikre stabil drift av et biotrinn vil det kreve mer mellomlagringskapasitet enn Mongstad har i dag for å holde gjennomstrømning og konsentrasjonene i anlegget konstant.

Statoil Mongstad følger opp Vandrens - Stignæs Industripark A/S på jevnlig basis. Anlegget er kvalitets- og miljøsertifisert i henhold til ISO 9001-2000 og ISO 14.001 og tilfredsstillende gjeldende BAT krav. Oppfølgingen er dokumentert under de respektive notifikasjonsnumrene, f.eks. NO 406248.

3.2 **Fiskeridirektoratet**

Forslag til konsekvensutredning for oljerørledningen synes i hovedsak å ivareta fiskeriinteressene på en tilfredsstillende måte, men hensynet til fiskeriinteressene må ivaretas i forhold til overtrålbarehet, frie spenn og begrenset bruk av steinfyllinger og lavest mulig helningsvinkel på steinfyllinger.

3.2.1 Fjerning

Fjerning av rørledninger bør utredes etter avslutning av Johan Sverdrup-feltet.

Statoils kommentar

Det vises til St.meld. nr 47 (1999-2000) Disponering av utrangerte rørledninger og kabler, som Stortinget sluttet seg til, og plan for avvikling som vil bli utarbeidet i god tid før avvikling. I tråd med dagens praksis legges det til grunn ved planleggingen av utbyggingen at rørledningene vil bli etterlatt etter rengjøring samt sikring av endene ved nedgraving eller tildekking med stein/grus for å unngå framtidig fare for fiskeriaktivitet i området.

3.2.2 Undersjøisk tunnel og sildestamme

Fiskeridirektoratet stiller spørsmål om anleggsarbeid knyttet til undersjøisk tunnel under Lurefjordsystemet vil kunne påvirke sildestammen, og ber om at dette blir belyst gjennom det videre arbeidet med reguleringsplanen. Fiskeridirektoratet viser også til at den lokale sildestammen i Lurefjordsystemet ikke er nevnt.

Statoils kommentar

Statoil tar kommentaren til orientering. Kryssing av fjordsystemet med undersjøisk tunnel ble tidlig vurdert som den løsningen som ville gi minst miljømessige konsekvenser. Konsekvensutredningen viser gytefelt i Lurefjordsystemet generelt, og med fokus på torsk. Viser også til at Havforskningsinstituttet konkluderer med at utredningen av konsekvenser er tilfredsstillende.

3.2.3 Kystnært rekefelt

Fiskeridirektoratet stiller spørsmål om konsekvenser for rekeressursen og rekefeltet ved Vardholmen er tilstrekkelig utredet og vil fraråde legging av rør over rekefelt dersom det må steindumpes. I den anledning ber Fiskeridirektoratet om at det utredes en alternativ trasè som i minst mulig grad berører rekefeltet ved Vardholmen.

Statoils kommentar

Viser til møtet 18.11.14 med berørte fiskeriorganisasjoner hvor planlagt rørledning langs det potensielle trålefeltet ble vurdert å ikke gi betydelige arealbeslag. Hvis det mot formodning skulle bli en konflikt kan nedspyling av rørledningen i dette bløtbunnsområdet vurderes.

3.2.4 Kart

I forslaget til programmet for konsekvensutredningen kommenterte Fiskeridirektoratet at det ble satt inn kart med gode geografiske koordinater for feltutbygging og for fiskeriaktivitet. Dette er delvis gjort, men det er fortsatt noen kart som er uklare/utydelig.

Statoils kommentar

Viser til møtet 18.11 med berørte fiskeriorganisasjoner hvor detaljerte kart og 3D modell ble gjennomgått. Statoil kan arrangere flere slike informasjons- og drøftingsmøter ved behov.

3.3 Fylkesmannen i Hordaland

Fylkesmannen anbefaler at det tas hensyn til naturmangfold, sårbare arter og vandring av ål og anadrom fisk. Deponiområder bør avgrenses der det er fare for naturmangfoldet og spesielle naturtyper, spesielt ved tiltaksområde 3. Av hensyn til landskap og friluftsliv er det viktig å minimalisere arealinngrep, spesielt ved landfall.

3.3.1 Kart

Fylkesmannen mener at kartene over planene ikke inneholder nok detaljer til å gi en fullstendig oversikt over arbeidet som er søkt om og de områdene som vil bli påvirket.

Statoils kommentar

Det vises til reguleringsplanen for mer detaljerte kart over tiltaket på land og de berørte områdene.

3.3.2 Landbruk

Fylkesmannen ser helst at en i størst mulig grad unngår å legge rørledningen på fulldyrket mark og overflatedyrket jord. Dersom en ikke har et alternativ, bør det stilles vilkår om at en i størst mulig grad fører jorden tilbake i den stand den var før tiltaket.

Statoils kommentar

Statoil tar kommentaren til orientering og viser til at naturmiljø og landskap i utgangspunktet skal tilbakeføres mest mulig likt slik det var før tiltaket ble iverksatt.

3.3.3 Landskap og friluftsliv

Fylkesmannen mener at det må tas hensyn til bruk av strandsonen, og rørtraseen bør bli minst mulig synlig i tiden etter anleggsfasen. Inngrepet i Hoplandsosen friluftsområde må ivaretas på en god måte.

Statoils kommentar

Statoil tar kommentaren til etterretning og viser til reguleringsplanen for nærmere beskrivelse av tiltaket og tilbakeføring i dette området.

3.3.4 Naturmangfoldsloven

Fylkesmannen mener at krav til bruk av kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldsloven § 8 ikke er oppfylt når det gjelder sjeldne og sårbare dyrearter og ber om mer utredning.

Fylkesmannen har ikke spesielle merknader til konklusjonene og rådene i utredningen, men mener at rapporten er noe mangelfull for terrestriske naturtyper fordi den mangler en fylldig skildring av nye lokaliteter kartlagt gjennom utredningen. De store verdiene er likevel ikke funnet her, og Fylkesmannen vurderer derfor § 8 i naturmangfoldloven som oppfylt på dette punktet.

Statoils kommentar

Statoil viser til Miljødirektoratets kommentar om at kunnskapsgrunnlaget knyttet til naturmangfold på land er godt, jf. også krav til kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldlovens § 8.

3.3.5 Hekkeplass for hubro

Fylkesmannen viser til en sannsynlig hekkeplass for hubro i nærheten av tiltaksområde 3 og mener det er mangelfullt at dette ikke er undersøkt nærmere. Fylkesmannen mener at det er uheldig å lokalisere tiltaksområde 3 så nær denne forekomsten, og mener at de samlede negative konsekvensene av naturinngrepene er større enn det som kommer frem av rapporten. Dersom en likevel skal benytte tiltaksområde 3, krever Fylkesmannen at den sørlige grensen for tiltaksområdet må gå i lengst mulig avstand fra sundet, og at en må unngå å hogge skog mellom sundet og anleggsområdet.

Statoils kommentar

Det er den nordlige tunelltraseen som er valgt og området som vil kunne bli påvirket er dermed innskrenket i den sørlige delen i forhold til det som er vist i konsekvensutredningen. Avstanden fra tunnelinnslaget og til den potensielle hubrolokaliteten er dermed større, og vi antar dermed at påvirkning fra anleggsarbeidet ikke vil være noe problem. Det planlegges ikke å hogge skog utenfor tiltaksområdet.

3.3.6 Yngleplass for oter

Fylkesmannen anbefaler at mulige yngleplasser for oter (*Lutra lutra*) utredes før igangsetting av arbeidet.

Statoils kommentar

Statoil tar kommentaren til orientering. Oter forekommer langs kysten, men registrerte viktige områder for oter har god avstand til tiltaket og risikoen knyttet til oter i anleggsfasen er vurdert som lav. Det er ikke kjent at oter har spesielle preferanser til planområdet. Ved befaring av biolog ble det heller ikke funnet tegn på oter.

3.3.7 Koraller og skjellsand

Fylkesmannen anbefaler at rørtraseen legges rundt korallrevene med god margin, og at en søker å unngå området med skjellsand.

Statoils kommentar

Statoil tar kommentaren til orientering. Oljerørledningen vil bli lagt utenom korallforekomstene. Nær land vil oljerørledningen krysse et område med skjellsand. Det er ujevn topografi i området og det er ikke funnet egnede traseer som går utenom denne lokaliteten.

3.3.8 Vandrende fisk i Førlandsvassdraget

Fylkesmannen mener at det er viktig å ta hensyn til sjørret og ål i vassdrag, og mener det er uheldig at deponiområde 3 er plassert nær Hopvassdraget. Fylkesmannen mener det er uheldig å krysse utløpsbekk fra Førlandsvassdraget som trolig er viktig for anadrom fisk, og at det er viktig å sørge for at fisk får passere under anleggsperioden og at elven må tilbakeføres til naturlig tilstand når anleggsperioden er over. Fylkesmannen krever at graving og arbeid i disse vassdragene ikke skal skje i perioden oktober til mai/juni av hensyn til gyting og rogn/ynge i grus. Disse punktene må inngå i vilkår og avbøtende tiltak.

Statoils kommentar

Statoil tar kommentaren til etterretning. Anleggsarbeidet vil planlegges og gjennomføres for å minimere konsekvenser for fisk. Tiltak vil også følges opp i reguleringsplanen.

3.3.9 Planprogrammet

Fylkesmannen legg til grunn at planarbeidet ikkje er i strid med nasjonale føringar for arealpolitikken. I den vidare planprosessen ber ein at det vert teke særskilt omsyn til landbruksinteresser og naturmangfald. Det vert minna om at konsekvensane reguleringsplanen har for endra arealbruk skal vurderast i høve til naturmangfaldet, og at dette kjem tydeleg fram i planarbeidet jf. Naturmangfaldslova §7 til 12.

Statoils kommentar

Statoil tar kommentaren til orientering. I planforslaget vil konsekvensene vurderes opp mot naturmangfaldsloven §7-12.

3.4 Hordaland Fylkeskommune

Hordaland fylkeskommune har ingen vesentlige merknader til konsekvensutredningen, men ber om at en minimaliserer de varige, fysiske inngrepene med hensyn til natur, landskap og friluftsliv. Konsekvensutredningen er tydelig og gir godt rede for kulturminner og kulturmiljø. Basert på lokalitetsklarering av havbruksanlegg kan Statoil planlegge legging av oljerørledningen i et tidsrom hvor oppdrettsanlegget er tomt for fisk

3.4.1 Trafikk og konsekvenser for barn og unge

Fylkeskommunen ber om at konsekvensane for barn og unge vert vurdert. De viser også til merknad frå Statens vegvesen om pågåande planarbeid for Fv 565. For kryssing av Fv 57 må planarbeidet samkjørast med reguleringsplanarbeidet for gang- og sykkelveg frå Lindås til Mongstad.

Statoils kommentar

Statoil tar kommentarene til orientering og viser til den vidare planprosessen for regulering knyttet til Fylkesveiene. Prosjektet vil kartlegge anleggstrafikk og utarbeide planer for avbøtende tiltak i nær dialog med berørte kommuner og regionale veimyndigheter etter at entreprenør er valgt.

3.4.2 Konsekvenser for landskap og friluftsområde

Fylkeskommunen ber om at varige inngrep i landskapet må visualiserast godt i planomtalen. Det må vere eit mål å minimalisere dei fysiske inngrepa. Dette må takast omsyn til viktige regionale friluftsområder og lokale rekreasjonsområder.

Statoils kommentar

Statoil viser til at landskapet generelt skal tilbakeføres mest mulig likt slik det var før tiltaket ble iverksatt. Større permanente inngrep vil bli visualisert i planomtalen. Dette gjelder hovedsakelig landfall og tunnelportaler. På permanent sikt vil tiltaket ha liten innvirkninger på Hoplandsosen som friluftsområde. Hoplandskvernene og Fosnstraumen friluftsområde ligger utenfor planområdet og blir således ikke omfattet av tiltaket.

3.4.3 Konsekvenser for biologisk mangfold og klima

Biologisk mangfold og fisk er pr. d.d. ikkje godt nok kartlagt langs traseen for røyrleidningen. Det er registrert oter og havørn i Bergsvikhamna. I myrene ved Førlandsvatnet er det registrert storspove. I Førlandsvatnet er det bestand av storvaksen aure. For fisk og oter må ein vere særleg merksam på konsekvensane av steinstøv frå tunnelboringa.

Tiltaket medfører eit stort masseoverskot. Det er positivt for klimagassutslepp om desse vert nytta lokalt, så lenge deponia ikkje får uheldige konsekvensar for landskap og biologisk mangfold. Pga. negative klimaeffektar må ein unngå deponi i myrområde.

Statoils kommentar

Statoil tar kommentarene til orientering. Alle artene er omtalt i fagrapporten Naturmiljø som er en del av konsekvensutredningen. Det er ikke registrert at disse fugleartene og oter har spesielle preferanser til planområdet, og en forventer dermed ikke at anleggsaktivitetene vil gi konsekvenser av betydning. Ved kryssing av vassdrag og elver vil prosjektet planlegge anleggsaktivitetene slik at konsekvensen for anadrom fisk minimeres. Det vises til den videre planprosessen der plankrav vil bli avklart.

Stein fra tunnelen er planlagt benyttet til lokale veiltak og opparbeiding av næringstomter i næringsområdet som er avsatt i kommunedelplan for Leirvåg, Littås, Kaland og Fonnes. Jordmasser skal i hovedsak benyttes til revegetering langs del av rørtraseen som går i grøft og til lokal bakkeplanering for bedring av jordbruksmark.

3.4.4 Kulturminner

Hordaland fylkeskommune ber om at kulturminneinteresser vert omtala, verneverdien vurdert og teke omsyn til i det vidare planarbeidet, inkludert verneverdien av bygningane og nytt funn av steinalderbuplass. I utgangspunkt skal automatisk freda kulturminne bevarast i plan m/ føremål som ikkje opnar for nye tiltak, samt omsynssone, og ber om at tiltakshavar tek kontakt med fylkeskommunen v/ Kultur- og idrettsavdelinga når det ligg føre arealdisponering i planen, slik at løysingar for automatisk freda kulturminne kan drøftast før planen blir lagt ut til offentleg ettersyn.

Statoils kommentar

Statoil tar kommentaren til orientering. Kulturminner vil bli tatt hensyn til i planforslaget. Automatisk freda kulturminne (id:178933) er vist med båndleggingssone og hensynssone. Planforslaget medfører ikke riving eller andre konsekvenser for SEFRAK registrerte bygg.

3.5 Riksantikvaren

Riksantikvaren er fornøyd med arbeidet som er gjort. Riksantikvaren uttaler seg her om kulturminnehensyn i sjø, med særlig vekt på forholdene utenfor territorialfarvannet. Før det gjøres tiltak på havbunnen, i form av rør, samt andre inngrep som for eksempel mudring, graving, spyling eller massedumping, skal forholdet til kulturminner klareres. Det er hensiktsmessig så tidlig som mulig å kontakte kulturminneforvaltningen for å klarlegge om tiltaket vil komme i kontakt med kulturminner under vann.

Statoils kommentar

Statoil viser til registrering av kulturminner gjennomført av Bergen sjøfartsmuseum (kystnært) og Fylkeskommunen (land), og oppfølging av tiltak i reguleringsplanen.

3.6 Statens vegvesen

Statens vegvesen har gitt uttalelser både til konsekvensutredning og til planprogrammet. Statens vegvesen påpeker at alle tiltak i tilknytning til fylkesvegnettet må planlegges og gjennomføres i dialog med dem, og at det er positivt at mest mulig av anleggstrafikken planlegges å nytte internveisystemet. Statens vegvesen mener at tilbudet til myke trafikanter ikke er godt nok vurdert med tanke på aktiviteter for barn utenom skoletid, anleggsarbeidere, jobbsyklister osv. og ber om at det utarbeides forslag til konkrete trafikksikkerhetstiltak i anleggsfasen.

Statoils kommentar

Statoil tar kommentarene til orientering, og viser til reguleringsplanprosessen der plankrav vil bli avklart. Prosjektet vil kartlegge anleggstrafikk nærmere og utarbeide planer for avbøtende tiltak i nær dialog med berørte kommuner og regionale veimyndigheter etter at entreprenør er valgt.

3.7 Planprogrammet

Merknader fra Statens vegvesen til planprogrammet er oppsummert som følger:

- Etter Statens vegvesen si vurdering omtalar planprogrammet grovt sett dei viktigaste av vegvesenet sine veginteresser. Vegvesenet vil likevel påpeike at det bør gå tydeleg fram at det gjennom planarbeidet skal utgreiast konkrete løysingar for dei stadene anlegget skal krysse offentlig veg. Jf. Pkt. 2.4 Tilhøvet til mjuke trafikantar bør og omtalast i planprogrammet.
- Statens vegvesen sine handbøker skal leggjast til grunn i all regulering av fylkesvegnettet. Konkrete kryssløysingar og trafikktiltak må avklarast som ein del av planarbeidet. Det må spesielt fokuserast på tiltak for å sikre mjuke trafikantar.
- Statens vegvesen vil rå til at planområdet vert utvida noko ved Fv 565, for å kunne vurdere tiltak for mjuke trafikantar på strekninga Litleindås-Solend.
- Det er nyleg starta arbeid med å regulere gang- og sykkelveg frå Lindås til Mongstad. Desse planane må samkjørast. I prosjektstyringsplanen er følgjande standardkrav fastsett, som og må gjerast gjeldande i reguleringsplanen det no vert varsla om. Viser til standardkrav for vegklasse U-H4.
- Statens vegvesen vil vurdere kva rekkefølgekrev som må stillast i føresegnene når omfanget av planen vert konkretisert.

Statoils kommentar

Statoil tar kommentarene til orientering og viser til planprosessen og pågående dialog med vegvesenet om plankrav som gjelder fylkesveier. Anleggstrafikk og massetransport vil i hovedsak legges til interne midlertidige anleggsveier langs rørtraseen. Det vil i anleggsfasen bli noe økning i trafikk i forbindelse med rørtransport av anleggsutstyr, materialer og personell- og varetransport, men dette er vurdert å være små endringer sammenlignet med dagens trafikk. Oljerørledningen vil krysse Fv 565 i tunnel. Planer for gang- og sykkelvei fra Lindås til Mongstad, og langs Fv 565, blir koordinert i planprosessen. Reguleringsplanprosessen vil også avklare plankrav der anlegget vil krysse offentlig vei.

3.8 Lindås kommune

Oppsummert har kommunen noen merknader til vurdering av verdi av friluftsliv, infrastruktur og trafikksikkerhet i området. Kommunen mener likevel at konsekvensutredningen er tilstrekkelig, da disse temaene vil bli gjennomgått i reguleringsplanen.

3.8.1 **Verdi av friluftsliv**

Kommunen meiner at verdisettingen for Litlåsåsen med hensyn til friluftsliv og til dels landskap er satt for lav. Kommunen vil likevel si seg enig i at konsekvensene som er beskrevet er riktige, da det i driftsfasen vil være få ulemper knyttet til friluftslivet. Lindås kommune vil anbefale at en vurderer muligheten for å etablere tursti opp mot åsen i forbindelse med eventuell grøft, og at dette eventuelt må drøftes med Austrheim.

Statoils kommentar

Statoil har i 2015 besluttet å legge røret i tunnel gjennom Litlås fjellet og konsekvenser for friluftsliv i området vil dermed bli betydelig redusert.

3.8.2 **Brønner og avløp**

Kommunen mener at konsekvensutredningen greitt beskriver virkninger anlegg av tunnelen vil kunne ha for lokale brønner og evt. også avløp. Kommunen vil oppfordre prosjektet til å ta kontakt med teknisk drift i Lindås kommune for å se om det kan være aktuelt å inngå et samarbeide med kommunen (evt. også med Austrheim kommune) om å få på plass en permanent løsning på vannforsyning til Keila som ein del av prosjektet.

Statoils kommentar

Statoil viser til reguleringsplanarbeidet og eksisterende kontakt med kommunene. Prosjektet vil kartlegge private brønner og avløpsanlegg som kan berøres av anleggsarbeidene. Prosjektet vil i sin planlegging søke å minimalisere risikoen for å berøre eksisterende anlegg og sørge for at vannforsyning opprettholdes under og etter anleggsarbeidene og etablere alternative løsninger for de private avløpsanlegg som eventuelt blir negativt påvirket. Det vises til planprosessen der plankrav vil bli avklart.

3.8.3 **Trafikksikkerhet**

Kommunen mener at trafikksikkerhet er greitt utgreidd, men vil peike på at ein vil gå nærare inn i trafikksituasjonen som del av reguleringsplanarbeidet for landdelen av oljerørledningen. Kryssituasjonen frå Fv 57 inn til det østre tunnelinnslaget treng etter Lindås kommune si oppfatning ei grundigare utgreiing og det kan vere aktuelt at ein bør etablere ei rundkøyning inn til dei framtidige næringsområda allereie i denne tidlege fasen som del av eit trafikksikringstiltak.

Statoils kommentar

Statoil tar kommentaren til orientering og viser til kommentaren til merknader fra Statens vegvesen.

3.9 Gulen Kommune

Det kan vere aktuelt å endre vedtatt interkommunal plan for Fensfjorden. IKP vart utarbeidd av 5 kommunar langs Fensfjordbassenget. Eit av føremåla med planen er tilrettelegging for betre felles beredskap. Gulen kommune kan ut frå oppstartsvarselet ikkje sjå planlagd rørledning i sjø og ønskjer nærare opplysningar om den. Det vert tilrådd at planleggjarane nyttar IKP vidare i planarbeidet og ta omsyn til beredskapen. Kommuneplanens arealdel for Gulen er vedtatt 12.06.2014 og vidarefører delen av IKP for Fensfjorden som ligg i Gulen kommune. Der ligg også eige delkart for sjøbotn i Fensfjorden.

Statoils kommentar

Rørledningen vil komme inn på vestsiden av Austrheim kommune og vil ikke berøre Fensfjordbassenget. I planarbeidet vil kun oljerøret som går over land, inkludert landfall, blir regulert.

3.10 Øygarden kommune

Øygarden kommune ber om at en tar hensyn til korallrev.

Statoils kommentar

Oljerørledningen vil bli lagt utenom korallforekomstene.

3.11 Bergen og Omland Havnevesen

Bergen og Omland Havnevesen kan på dette stadiet i planarbeidet ikkje sjå at planen vil kome i konflikt med dei interesser Havnevesenet er sett til å ivareta. Minner om at tiltak som bygging, graving, utfylling i sjø, samt andre tiltak som kan påverke sikkerheita og ferdsel i sjøområde krev tillating frå BOH jf. Hfl. § 27, første ledd. Ei orientering om denne søknadsplikta bør takast inn i reguleringsføresegnene. Det er ikkje tilstrekkeleg at tiltaket er vist i planen. Søknad må sendast BOH i god tid før tiltak vert sett i verk.

Statoils kommentar

Statoil tar kommentaren til etterretning.

3.12 Fiskebåt (Havfiskeflåtens organisasjon)

Fiskebåt mener kartmateriale i kapitel 6 er for grovt til å kunne vurdere konsekvenser for fiskeriene. Fiskebåt anmoder om et møte mellom aktive fiskere og Statoil, hvor Statoils forslag til trasèer gjennomgås i mer detalj. Fiskebåt peker spesielt på følgende deler av trasèvalget som kan gi utfordringer i forhold til fiskeriene:

1. Kryssingen av Norskerenna i forhold til trål- og snurrevadfisket.
2. Påkoblingen av gassrørledning til Statpipe (steinhaug på bunnen).
3. Valg av trasè for kabel fra Kårstø for elektrifisering, både innen- og utenfor 4 n. m. av grunnlinjen.

Statoils kommentar

Statoil arrangerte møte med berørte fiskeriorganisasjoner 18.11.14 for gjennomgang av hele Johan Sverdrup prosjektet (inkl. feltsenter og kraftkabel). Statoil fikk flere innspill på konkrete tiltak for legging av oljerørledningen som vil bli vurdert i det videre arbeidet.

Nær kysten planlegges oljerørledningen lagt på langs av et tidligere benyttet reketrålefeld ved Vardholmen (KP 260 – 259). I samme møte ble det kommentert fra fiskeriorganisasjonene at røret mest sannsynlig vil synke ned i bløtbunnsområdet og at tråling kan gjennomføres som tidligere. Fiskarlaget vest ville videresende detaljert informasjon fra møtet til berørte medlemmer og innhente eventuelle kommentarer. Det ble ikke identifisert spesielle utfordringer knyttet til gassrørledningen.

3.13 Naturvernforbundet Nordhordaland

Naturvernforbundet ber om at det i planprogrammet vert teke særleg omsyn til landskap, biologisk mangfald, kulturminne og kulturmiljø og friluftsliv.

- Naturvernforbundet vil ikkje akseptere store synlege inngrep i strandsona ved landfallet i Bergsvikhamna. Naturvernforbundet krev at landfallet går gjennom tunnel utan inngrep i strandsona og utan store installasjonar på land. Undersjøisk tunnelinnslag må koma på større djupne på utsida av terskelen til Bergsvikhamna, slik at ein ikkje gjer skade på botnvegetasjon, fisk og anna biologisk mangfald. Det er jamleg observert oter og havørn i og rundt Bergsvikhamna, og her er gode garn-, ruse- og teineplassar.
- Det er positivt at planprogrammet legg opp til tilbakeføring av landskapet for anleggsvegar og riggområde. Det er kome innspel om vidareføring av nokre av anleggsvegane til turbruk. Naturvernforbundet stiller seg ikkje negativ til dette, så lenge det ikkje går utover landskap, biologisk mangfald og landbruk. Det er mangel på gode turvegar i utmarka og dette vil kunne medføre større naturoppleving og naturglede.
- Tunnelføring vil medføre mykje utsprenging av stein og store massedeponi. Naturvernforbundet føreset at deponia vert regulert etter plan- og bygningslova med reguleringsplan og KU for landskap og biologisk mangfald.
- I Austrheim er det omstridde planar om steinuttak i natur- og friluftsområda i Øksnes- og Åråsmarka. Naturvernforbundet og fleire politiske parti kjempar for å stoppe desse planane. Steinmassar frå Johan Sverdrup- traseen plassert i deponi til seinare bruk i anleggsarbeid i Austrheim, kan spare Øksnes- og Åråsmarka for øydeleggjande inngrep, samstundes som lokale entreprenørar vert sikra nok stein. Føresetnaden er at deponia ikkje kjem i konflikt med viktige naturverdiar.

Statoils kommentar

Det vises til konsekvensutredning med fagrapporter og kommentarer til merknader fra Hordland fylkeskommune.

3.14 Austrheim eldreråd

Det vert vist til Austrheim kommune sin plan for fysisk aktivitet og friluftsliv 2012-2020. Ved etablering av anleggsveg vert det bedt om at denne ikkje vert fjerna etter at røyrleidningen er på plass. Anleggsvegen bør i staden nyttast til universell tursti, joggesti og rulleskibane. Anleggsvegen bør oppjusterast til ein grusdel og ein parallell asfaltert del. Dette medfører at det lett kan lagast skispor ved lite snøfall. Der anleggsvegen kryssar fylkesvegen kan det opparbeidast ein mindre parkeringsplass for å lette tilgjenge. Dette vil vere eit folkehelseiltak.

Statoils kommentar

Statoil tar kommentaren til orientering. Terrenget hvor midlertidige anleggsveier etableres skal generelt tilbakeføres. Anleggsområdene og midlertidige anleggsveier skal i hovedsak tilbakeføres til opprinnelig terreng. Det vises til planprosessen hvor permanente gang- og kjøreveier blir regulert i plankart. Dette gjelder i hovedsak tilkomst til tunnelportaler og vannfyllingssjakt.

3.15 BKK Nett AS

Innanfor planområdet har BKK Nett fleire 22 kV luftleidningar og 22 kV jordkabelanlegg og nettstasjonar. Planområdet vert kryssa av 132 kV kraftleidning Frøyset-Mongstad, i tillegg til at planområdet verkar å ligge tett opptil Mongstad transformatorstasjon.

Kraftleidningar skal ikkje innteiknast i reguleringsplan som eit planføremål, men bør innarbeidast som omsynssone. Byggjeforbodet langs kraftleidningen er totalt 30 meter. Det er ikkje ønskeleg å flytte eller kable omtalte kraftleidning.

BKK Nett stiller vilkår for at ei evt. omlegging skal kunne vurderast. Det må i planen settast av ny trasé. Det er den som krev anlegget flytta eller erstatta som må bere alle kostnader med omlegginga. BKK Nett må krevje full kostnadsdekking. Ny trasé må gi rettigheter med minst like gode vilkår som det BKK har til eksisterande trasé, i dette tilfellet evigvarande servitutrettigheter. Den som krev anlegget flytta, må dekke kostnader til erverv av nye rettigheter. Eventuelle krav om omlegging av eksisterande trase, må meldast inn til BKK Nett i god tid før omlegginga må vere ferdig utført. Omlegging kan vere ein tidkrevjande prosess. Dersom det skal utførast tiltak på omtalte kraftline, må det påreknast at det kan stillast krav om tider på året som utkopling må vera avgrensa og kor lenge leidningen kan vere fråkopla. Dette med grunnlag i kontinuerlig energiforsyning til kundar. Omlegging av overføringar med spenning høgare enn 24 kV fordrar at BKK Nett søker NVE om endringar i anleggskonsesjonen. Endring i anleggskonsesjonen fordrar mellom anna at det er finst ekstern evne og vilje til kostnadsdekking. Utfallet av konsesjonshandsaming kan ikkje føregripast.

Spenningsnivå for leidningsanlegg skal ikkje påførast planen. 22kV luftleidningar, kabelanlegg og nettstasjonar innanfor planområdet inngår i distribusjonsnettet for elektrisk energi. Omlegging av desse anlegga fordrar ikkje søknad om endring av konsesjon, men omsyn må likevel takast. Om planen føreset omlegging av eksisterande høgspenningsanlegg må det settast av plass til ny trase. BKK Nett vil særskilt nemna at det ut frå transformatorstasjonen på Mongstad går fleire 22 kV kablar. Ei omlegging av desse anlegga vil bli eit omfattande og kostbart tiltak.

Statoils kommentar

Statoil tar kommentarene til orientering og viser til planprosessen hvor det er foreslått at høyspentledningen 22 kV som går gjennom framtidig næringsområde ved Keilekrysset blir lagt i kabel.

3.16 Privatpersoner

I dette kapittelet er kommentarer til planprogrammet fra privatpersoner oppsummert tematisk. Mer detaljerte merknader og kommentarer blir lagt ved forslag til reguleringsplan som skal legges ut til offentlig høring før påske.

3.16.1 Drikkevann, avløp og drenering

Generelt har prosjektet mottatt en del informasjon om brønner, avløp og drenering. Det er uttrykt bekymring for konsekvenser av eksisterende vannforsyning, og det er fremmet forslag om tilknytning til offentlig vannforsyning

Statoils kommentar

Kommentarene tas til orientering. Før anleggsarbeidet starter skal det gjennomføres en kartlegging av borehull og brønner som kan bli påvirket. Det skal tas vannprøver for å kunne spore eventuelle endringer i grunnvannskvaliteten som følge av anleggsarbeidet. Ved tap eller forringing av vannforsyning som følge av tiltaket vil tiltakshaver utbedre eller sikre at det etableres en alternativ løsning. Dreneringsgrøfter som blir påvirket av anleggsarbeidet vil bli reparert i dialog med berørte grunneier slik at jordbruksområder blir opprettholdt.

3.16.2 Støy og støv

Privatpersoner peker på at flere hus ligger nært tunnelinnslaget, og vil kunne påvirkes av støy og støv i byggefasen. Prosjektet må gjennomføre støy- og støvdempende tiltak.

Statoils kommentar

Statoil tar kommentarene til orientering og viser til at anleggsarbeidet vil gjennomføres i samsvar med gjeldende regelverk. Det vil ikke bli gjennomført støvende anleggsarbeid i nærheten av beboelse om natten.

3.16.3 Trafikk

Privatpersoner er bekymret for trafikkøkning i anleggsperioden og krever at det legges til rette for skoleskyss i denne perioden. Det må også vurderes om anleggsaktivitet skal gjennomføres etter «mørkets frambrudd» og på helgedager.

Statoils kommentar

Statoil tar kommentarene til orientering og viser til den videre planprosessen hvor plankrav vil inngå, og trafikksikkerhetstiltak som vil bli utarbeidet sammen med den valgte entreprenøren. Generelt vil anleggstrafikk og massetransport foregå på egne midlertidige anleggsveier langs rørtraseen. Anleggsveiene vil i hovedsak bli inngjerdet. Det vil sikres trygge passeringmuligheter for myke trafikanter der anleggsområdene møter offentlig vei.

3.16.4 Veier og deponiområder

Privatpersoner har ønsket om at midlertidige anleggsveier gjøres permanente. Det er også ønsket om å lagre stein og få tilgang på stein fra overskuddsmasser fra tunnel.

Statoils kommentar

Statoil tar kommentarene til orientering og viser til den videre planprosessen hvor plankrav vil inngå, inkludert regulering av permanente gang- og kjøreveier. Dette gjelder i hovedsak tilkomst til tunnelportaler og vannfyllingssjakt. Anleggsområdene og anleggsveier skal i hovedsak tilbakeføres til opprinnelig terreng. Grunneier kan benytte permanente veier.

Deponiområder for steinmasser vil også defineres i planforslaget. Bruken av massene er ikke endelig avklart, men Austrheim kommune og Statens vegvesen ønsker å benytte disse til ny Fv 565.

3.16.5 Annet

En privatperson stiller spørsmål rundt temaet «risiko» og etterspør informasjon om legging av rørledningen og sikringstiltak. En annen privatperson stiller spørsmål om hvorfor rørledningen er planlagt gjennom sin eiendom. Det er videre uttrykt ønske om informasjon om hvordan merknader følges opp i det videre arbeidet.

Statoils kommentar

Statoil har som del av planleggingsarbeidet utarbeidet omfattende risikoanalyser som bl.a. danner grunnlag for plankrav, inkludert utstrekning av hensynssoner. Planforslaget vil også inkludere en Risiko og sårbarhetsanalyse som oppsummerer den risikoen som er lagt til grunn for plankravene. Ytterligere sikkerhetstiltak og beredskap vil bli definert nærmere i det videre planarbeidet.

Konsekvensutredningen er en åpen prosess og Statoil legger ut høringsuttalelser og oppsummering på www.statoil.com sammen med konsekvensutredningen. Traseen for oljerørledningen, er valgt med bakgrunn i at dette er det beste alternativet ut fra samfunnsmessige, tekniske og økonomiske kriterier. Dette er gjort rede for i konsekvensutredningen.

Planprosessen følger vanlig medvirkningsprosess iht. Plan- og bygningslova. Forslag til reguleringsplan vil bli lagt ut til offentlig høring etter 1. gangs behandling i Lindås og Austrheim kommune. En oppsummering av merknader mottatt til planprogrammet, samt Statoils kommentar til disse vil bli inkludert i planforslaget.